

ILLVSTRISSIMO NOBILISSIMOQVE VIRO DOMINO D.
EDOVARDO DE POVSEMOTHE
DOMINO DE CHENOVST,
 REGIS CONSILIARIO ET IN SVPREMA RATIONVM REGIARVM CVRIA
 PARISIENSI MAGISTRO ORDINARIO INTEGERRIMO.

HÆC nostra disputatio, VIR ILLVSTRIS-
 SIME, si forte nonnullis minus probetur, quod præter sanitatem mores informet: nihil moror eos, qui nesciunt ius habere Medicum regendæ
 mentis, neque sine multâ detrectari Medici imperium momentis suis cuique moribus fingi valetudinem, & honesti rationem habendam esse, si diu vivere, si bene valere ament. An vero vitæ
 leges his hominibus scriptas tuo nomini inscriberem, hesi diutius. Vt enim sineres te à regni rationibus subduci ad otium nostrum: saltem mihi pudor esset hæc tibi viro sapientissimo nuncupari,
 qui istis omnium minime indigeres; cum tibi domi, forisque, hoc est mentis tuæ pariter ut sis rationes perpetuo consent; cum sanitatem naturæ munere nactus, semper incorruptam serues felici-
 ore genio, cui nusquam nisi ex modo sapientiæ soles indulgere, raro summas inter opes exemplo. Quæ consummata tuæ virtutis gloria ut olim gentiles meos in tui venerationem rapuit, sic ubi eos audie-
 bam omnia de te summa prædicantes, toties incitabar vehementi studio mea erga te observantia tibi testificande, cui nec prius nec amplius potui satisfacere, quam isto qualiscunque scripti munere, in quo te
 forsitan iuualit nonnulla virtutum tuarum vestigia relegere ac recognoscere. At ego certè hæc attentè sufficiens, his literis expressa indicare allaboravi. Vtinam eadem sequi tam esset expeditum mihi, quam
 iustum est deprecari apud te intempestivum monitoris officium, qui illud clientis tui & imitatoris votum omnibus ambiam, quibus etiam tibi, VIR NOBILIS-
 SIME, exopto iucundissima tuæ
 Tibi addictissimus IACOBVS GAMARE Paris.

QVÆSTIO MEDICA.

CARDINALITIIS DISPVATIONIBVS MANE DISCVTIENDA

IN SCHOLIS MEDICORVM, DIE IOVIS XXVIII. MARTII,

M. IACOBO THEVART Doctore Medico, Moderatore.

An Macies ex fame insaluberrima?

968

TRIBVS rebus animantium vita continetur cibo, potione & spiritu: ad hæc omnia percipienda os est maximè conueniens, quod adiunctis naribus spiritu augetur: in pulmonibus inest raritas quædam & assimilis spongijs mollitudo ad hauriendum spiritum aptissima: densibus autem in ore constructis manditur atque ab his extenuatur & molitur cibum, cuius ut & potionis *αμείων & αμείας* ventriculus est, qui dum chylosi propriâ suâ actione frustratur, omnium *ἐνίσχυσι* inuehit, corporis *ἐλόμελην* labefacit, illique labem inurit *δυσσοσποινὸν & δυσέκπληκτον*; hinc plenus est, cæteræ corporis partes nutrimentum capiunt, ut vicissim *ἀντιτεταρχίας* legedum vacuus est corpore fruitur colliquefcente. Rex est, non tyrannus magister ille artis & ingenij lar- alioqui vasa implens, viresque premens ciborum exuperantia dum narium calorem & sensibus mentisque functionibus auocat, gignendis morbis materiam pabulumque suggerit: non sic *ἰσπερίσμα* vel *δῆπνοι* circumcidere, vinumque *ἰδάρεσται* aut aquâ multâ fractum & enere propinare. Sed vel ipsa *τῆς παθέων* *ἐνέξιν* *αὐτοδύναμος* *ἔστι*, *ἥτοι* *τὸ μέγεθος* *τῆς* *εὐτυχίας* *σφαλερόν*; si quis enim plenior & coloratior factus est, suspecta debet habere bona sua, quæ quia neq; in eodem habitu subsistere, neque ulterius progredi possunt, ferè retrò quasi ruinâ quâdam reuoluuntur.

ESCVLENTORVM penuria, fame; potulentorum inopia, siti percipitur: appetentia aliquando mendosa, acidus vitiosusque succus ventriculi orificio impactus similem suæui morturæ subitæque mortis sæpius occasiōe præbent: ideoque ingluuius plurimum negotij naturæ exhibens atque *ἀεὶ καὶ κακὸν* efficiens tantò periculosior existit, quantò plures vel incautos pericula non adiret gula, & quamuis acerrimè pelago sæuiente, inueniret illa portus suos, in quibus distinctos piscium greges saginaret. Et cum ex penuriæ sensu orta ciborum appeten- prehensibile arbitrium est. Nam hi niues, hi glaciem potant, solatia stomachi æstuantis, pœnasque montium in gulâ voluptatem vertunt, cumque simplici curâ consentent necessaria, in de- adeo infelices censendi sunt, quorum palatum nonnisi ad pretiosos cibos excitatur, tales sæpè non tam ob eximium saporem, fauciumque dulcedinem, quàm ob raritatem parandique rum est, quibus cura corporis eripi non potest, atque omnis propè commendatio ex formâ petitur, de quâ tamen parùm videntur solliciti propter nimiam eisque consuetam capitis apertionem muliebria habentes ingenia, voluptati magis student quàm famæ & gloriæ, quæ virtutis umbra est, vnumque hoc curant ut cutis summa niteat, eaque gratia lautioribus epulis, balneis, vn- quentis, somno, conuiuiis, aliisque id genus deliciis vtuntur. Sed Animum regem esse expedit, non tyrannum, contemptus corporis certa libertas est.

MAGNA pars sanitatis est benè moratus venter & contumeliæ patiens, nam malum panem sæpius tenerum & filigineum fames reddidit, grauisimum ciborum omnium condimentum. Ideo Vis, *ἀφ' ἑλπίωντος*, neque Medico neque Iatraliptâ egere, *ἐν τῇ διαίτῃ* *ἔχειν* *καθαρόν* *ἀδρανῶν*: *σφοδρότην* *τῆς* *ἀρετῆς* *ἀρμονίαν* cole, iucunda salubrisque vitæ moderatricem. Monstrum habetur edacitatem salacitas transit. Parcioris victus ope non modò bona valetudo conseruatur, mentis functiones alacrius expeditiusque obeuntur, sed & multi ancipites morbi felicem exitum que vt ille annum vnum atque octogesimum impleuerit sine vllâ deductione; hic verò centesimum integris animi & corporis sensibus ad extremum vsque spiritum. Et reuerà morbosa est quod adstans supra caput natura prementibus fatis & vrgentē *μῆρα* *παρρησίῃ* præteritarum voluptatum tanquam fœnerator reposcat vsuras, visum ab illo, auditum ab alio & persæpe rionis vsum; Alexandri, sæpè crapulam duos totos dies edormientis atque exhalantis. Licet interdum meri potio *τῆς* *ψυχῆς* *ἢ* *τῶ* *σώματος* *βερμηνική*, dum *τὸς* *λεηστὺς* *χρῆς* *ἐργάζεται*, curarum ser-

MACIES *ἢ* *ὅλκῃ* *καθαίρεσις* *τῆς* *ὑποπόσεως* *ἢ* *συνέχσεως* primùm cutis laxitate, dein eiusdem tensione, contractione & squallore se prodit; illam inducunt causæ multiplices, tùm quæ sen- vacuatio quæuis immodica, morbi cum acuti & præcipites, colliquantur & diaphoretici, tùm diurni, *παλινβολοι*, versipelles, *λαβελίως* & subdolè *παλινδοταίνοντες*, *Ερωτοληνία* infidiatrix aperta vini, siceræ, *ἑπιδερμιαίων*, eoque periculosior, quò magis calorem narium obruit, auocat, rapit; hinc *ἰχθῶν* *σώματος* *πικρὸν*, quales autumnio funestorum morborum parente suc- thorica denique symptomata catarrhoica & cataphorica sobolescent; quorum maior pars *ἀπὸ* *τῆς* *τῆς* *χρῆμῶν* *χρῆσεως*: item Anorexiæ, Cardialgiæ, Tremores, Paralyse, Convulsiones, Arthri- cide, Febres tenui peste repentes, Apoplexiæ, à quibus malis immunes qui nondum delicijs se soluerunt, & gulæ luxurianti frænos injicere norunt & imperare. Neque verò Macies displi- centi quasi bonâ valetudine vires & lacertos quærunt, quamdam etiam coloris suauitatem, quorum vitiosa abundantia est. Apage veterum *συρμαίσεως* ieiunosque vomitores quorum cor- facilitatem molliuntur. Vinum ieiunos bibere nouitio commento inutilissimum, atque placitum Medicorum nouitate sese commendantium; & licet foli vino debeamus quòd ieiuni & non sicientes bibimus, noluit tamen Callisthenes Alexandri poculum sibi oblatum ebibere ne Æsculapio indigeret.

SED in dando cibo plurima discrimina reperiuntur & quasdam obseruationes desiderant corporum genera, sexus, ætates & anni tempora. Vernâ tempestate dum cuncta animalia nimi- etate verni pabuli quodammodo exhilarata lasciuunt, atque hoc meditatatur natura vt corpora humoribus insalubribus repurgata nouis succis repubescant, paulùm cibo demendum adii- ciendumque potioni, tuncque piscium esus salubrior existit. Æstatis initio frequenter cibo corpus sæpius eget, idemque homines facere æquum est quod arbores, quæ ad ferendos futuros ferunt, non item Catarrhosis, Biliosis, in quibus ille eam vim habet vt ex bile mirti, mansuetâ & benignâ per accessionem cuiusdam caloris *πυρετώδης*, efferam & adurentem reddat; mulieres verò facilius famem tolerare quàm viros, ad ærumnas & *ἐλαφροτάτης* Diuini Conditoris edicto natos, nil mirum. Vitiosis humoribus perfusa corpora vt alimentorum exuperantiâ plurimùm sale auiditatem augeant. At perpetuò in omnibus esculentis, vt somno, qui laborum portus est, rebusque venereis, quæ videntur illiquefactæ ad animos perfundendos, moderatio quædam adhibenda est, alioqui diurnior fames, vt mora bilem in nares conijceret & à famelico vt à lasso tixa quæreretur. Verùm vt labor otio, siccitas imbris, gracilitas corporis obe- sitate, ita famis confectaria Macies, illâ quam cruditas & ingluuius peperit *καθ' ὅλκῃ* non modò salubrior sed optabilior existit. Nam in pabuli penuriâ narium calor humorum exuperan- tiam nullâ aut parvâ vi naturæ illatâ sensim exorbet, corpora *ὑγρὰ* *ἢ* *σύντονα*, ægra minùs & minùs infirma reddit, contumaces viscerum infarctus expedit, crudos humores coquit, seroso- omnium excrementa mouet & excludit.

Non ergo Macies ex fame insaluberrima.

Proponebat Lutetiæ IACOBVS GAMARE Parisinus. A. R. S. H. M. DC. XLVII